

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrda a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **D. T.**, zast. advokátkou Mgr. Gabrielou Kopuleťou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2018, č. j. 46 Az 19/2016 - 55,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2018, č. j. 46 Az 19/2016 - 55, **se** ve výroku I. a II. **ruší**.
- II.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2016, č. j. OAM-745/ZA-ZA11-P10-2016, **se ruší** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.
- III.** Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Gabriele Kopuleté **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3400 Kč; tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2016, č. j. OAM-745/ZA-ZA11-P10-2016; tímto bylo rozhodnuto, že se stěžovatelce mezinárodní ochrana podle §12, §13, §14, §14a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neuděluje.

[2] Dne 30. 8. 2016 podala zákonná zástupkyně stěžovatelky (matka) jménem stěžovatelky žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky bez bližšího odůvodnění. Při ústním pohovoru popsaly svou současnou situaci, problémy s opatřením výpisu z rejstříku trestů, který stěžovatelka potřebuje pro účely žádosti o povolení pobytu v ČR, a rodinné vztahy. Stěžovatelka uvedla, že Kazachstán opustila spolu se svými rodiči ve věku přibližně 4 až 6 měsíců a jednou zde navštívila prarodiče (přibližně ve věku sedmi let). V Kazachstánu však již žádný její

příbuzný nežije, neboť babička před třemi lety zemřela; chodila do české školy a ovládá český jazyk, rovněž mluví rusky, avšak neumí v ruštině číst ani psát. Doplnila, že v České republice po rozvodu svých rodičů střídavě bydlí u matky a otce, přičemž péče není oficiálně upravena. Žalovaný vydal dne 7. 11. 2016 napadené rozhodnutí, kterým rozhodl tak, že se stěžovatelce mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje. V odůvodnění uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou potíže s pobytočným oprávněním v ČR z důvodu uplynutí platnosti cestovního dokladu zanedbáním postupu ze strany rodičů; stěžovatelka se obává návratu do země původu s ohledem na skutečnost, že je plně integrovaná v ČR a v zemi svého původu fakticky nikdy nežila, neovládá kazašský jazyk, nemá zde rodinné vazby a zázemí; konstatoval, že stěžovatelka od dětství pobývá s rodiči na území ČR, v zemi původu dlouhodobě fakticky nikdy nežila. Poukázal na to, že během řízení se nezmínila o jakýchkoliv veřejných aktivitách, které by se daly považovat za uplatňování politických práv a svobod, či jakýchkoliv potíží, kterým by musela kvůli těmto aktivitám čelit. Správní orgán jí proto azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu neudělil; nedospěl ani k závěru, že by mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu; neshledal ani, že by splňovala podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu; oba její rodiče mají v ČR trvalý pobyt. V souvislosti s udělením azylu z humanitárních důvodů správní orgán uvedl, že se zabýval celkovou situací stěžovatelky, přihlédl k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Pokud jde o rodinnou situaci, konstatoval na základě její výpovědi, že v tomto směru nezjistil informace o její závažné osobní situaci, na základě kterých by měl dojít k závěru o udělení humanitárního azylu. Uvedl, že skutečnost, že by stěžovatelka, která žije v ČR od raného dětství, v ČR ráda zůstala a vyřešila tak potíže se splněním podmínek pro povolení k pobytu podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, zaviněnou jejími zákonnými zástupci, takovou situací není. Pro tyto účely však nelze humanitární azyl, který je pobytočným statutem zcela výjimečným, využívat. Poukázal na to, že nezletilá žadatelka, resp. její zákonní zástupci měli a nadále mají možnost řešit situaci nezletilé podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu a v rámci tohoto řízení učinit maximum pro nápravu věci. Správní orgán proto konstatoval, že v průběhu řízení nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu a azyl jí neudělil. Současně správní orgán posoudil, zda žadatelka nespĺňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany; vycházel z její výpovědi, materiálů, které doložila, z cizineckého informačního systému k dosavadnímu pobytu stěžovatelky a jejích rodinných příslušníků na území ČR a z informací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Kazachstánu; konstatoval, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by jí v případě návratu do vlasti mohla hrozit újma uložením nebo vykonáním trestu smrti a obavy žadatelky z budoucnosti v případě návratu do země původu s ohledem na stupeň integrace v ČR, nelze vyhodnotit jako reálně hrozící nebezpečí vážné újmy ve formě mučení či ponižujícího zacházení. Správní orgán dále konstatoval, že zákonná zástupkyně nezletilé má možnost do země původu cestovat a osobně nebo písemně komunikovat s kazašskými úřady, stejně tak jako otec nezletilé. Fakt, že by nezletilá, která hovoří rusky, musela strpět určitý administrativní postup nebo případně s rodiči vycestovat do země původu a svou situaci tam řešit, nelze považovat za vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu. Nezletilá, která disponuje kazašskými doklady, měla a nadále má možnost získat povolení k trvalému pobytu, za tím účelem však musí v řízení doložit všechny potřebné doklady, popř. doklady o nemožnosti doklady získat. Od r. 2014, kdy bylo řízení nezletilé o povolení k trvalému pobytu zastaveno, zákonná zástupkyně vůbec zajištění náležitostí pro udělení povolení k trvalému pobytu neřešila. Správní orgán po zjištění všech skutečností o okolnostech pobytu nezletilé a aktuálních informačních pramenů nedospěl k závěru, že by žadatelce v případě návratu do země hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Dále správní orgán konstatoval, že případné vycestování stěžovatelky nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky ČR; má možnost upravit svůj pobyt na území ČR podle zákona

pokračování

o pobytu cizinců, k tomuto účelu nelze institut mezinárodní ochrany využívat. Mezinárodní ochranu nelze udělit za situace, kdy zákonná zástupkyně zanedbala své povinnosti po uplynutí platnosti cestovního pasu nezletilé. Správní orgán konstatoval, že rodiče nezletilé mají možnost stejně jako nezletilá do země svého původu cestovat nebo dlouhodobě pobývat nebo minimálně vycestovat na omezenou dobu, kontaktovat státní orgány země a proto nelze dojít k závěru, že by stěžovatelka neměla možnost realizovat své blízké rodinné vazby. Správní orgán proto nedospěl k závěru, že neudělením mezinárodní ochrany by mělo dojít v případě stěžovatelky k nerespektování práva na rodinný a soukromý život a k porušení mezinárodních závazků ČR.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka žalobu; v ní namítla, že dle jejího mínění splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, protože politická situace v zemi původu není v posledních letech stabilní a stěžovatelka má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině – dětí, které v důsledku nestabilní politické situace byly a nadále jsou ohroženy. Přitom podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte náleží dětem specifická právní ochrana, na kterou musí být bráno při posuzování žádosti zřetel; dále namítla, že žalovaný v souvislosti s udělením azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu pouze konstatoval, že „*správní orgán se v této souvislosti zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací jmenovaného a přiblížil i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Na základě všech těchto aspektů správní orgán nenalezl zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu a tento se tudíž jmenovanému neuděluje*“. Stěžovatelka má za nepochybné, že udělení azylu podle § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, nicméně je dle ní nutné, aby bylo z uvedené úvahy zřejmé, o co se opírá. Tedy, aby bylo možné přezkoumat, zda správní orgán při své úvaze nevybočil z mezí daných právními principy a procesními předpisy; žalovaný dle jejího názoru překročil meze volného správního uvážení. Závěrem namítla, že žalovaný při posuzování důvodů k udělení doplňkové ochrany nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu a poukázala na judikaturu, z níž vyplývá, že při posuzování doplňkové ochrany musí správní orgán vycházet zejména z objektivních informací o stavu dodržování lidských práv v dané zemi, které si za tímto účelem opatří. Podle stěžovatelky si však žalovaný v rozporu s § 2, § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu neopatřil žádnou aktuální zprávu o postavení dětí v Kazachstánu; sice v napadeném rozhodnutí uvedl, že vycházel z podkladů obsažených ve správním spise, nicméně žádný ze zde obsažených dokumentů se nevěnuje dodržování práv dětí v Kazachstánu (např. systému sociální a zdravotní péče o nezletilé nezaopatřené děti).

[4] Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalovaný při posuzování důvodů k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu nepřekročil meze volného správního uvážení, neboť žalovaný přes nevymezení pojmu „*důvody hodné zvláštního zřetele*“ popsal, jaké skutečnosti bral v potaz, přičemž své závěry odůvodnil. Soud dále neshledal důvodnou námitku splnění podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dle krajského soudu skutková zjištění žalovaného jsou dostatečná pro závěr o neudělení mezinárodní ochrany, přičemž odůvodnění napadeného rozhodnutí soud považuje za jasné a srozumitelné. Krajský soud konečně nepřisvědčil ani námitce, že žalovaný při posuzování důvodů k udělení doplňkové ochrany nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu; uvedl, že žalovaný si za účelem posouzení důvodů udělení doplňkové ochrany opatřil překlad relevantních částí Zprávy o dodržování lidských práv v Republice Kazachstán Ministerstva zahraničí Spojených států amerických ze dne 13. 4. 2016 a informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 3. 6. 2016, č. j. 103512/2016-LPTP; s těmito podklady rozhodnutí se stěžovatelka seznámila (respektive přisvědčila vyjádření matky, že postačuje výčet podkladů uvedený v protokolu), přičemž nenavrhl jejich doplnění ani vůči nim nevznesla námitky. Žalovaný při svém uvážení o neudělení doplňkové ochrany vycházel z výše uvedených zpráv o zemi původu stěžovatelky. Z odůvodnění rozhodnutí dle krajského soudu plyne, že žalovaný neshledal obavy stěžovatelky z obtížné

integrace v zemi původu (neznalost země a kazachštiny) důvodné, neboť podle zastupitelského úřadu je návrat a zařazení zpět do společnosti většinou bezproblémový, a tudíž dle žalovaného v případě stěžovatelky bez přistoupení dalších okolností nehrozí reálné bezprostřední nebezpečí. Nedostatečné zázemí a obtíže při začlenění nelze dle žalovaného ztotožnit s nebezpečím mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení. Soud na základě uvedených skutečností dospěl k závěru, že se žalovaný vypořádal se všemi argumenty uvedenými v průběhu správního řízení, přičemž dle soudu založil své úvahy na relevantních a dostatečně aktuálních informacích o zemi původu. Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s., namítá tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vady řízení, nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti a nedostatku důvodů rozhodnutí. Stěžovatelka podotýká, že v průběhu řízení před správním orgánem uvedla, že Kazachstán opustila spolu se svými rodiči bezprostředně po svém narození téměř před devatenácti lety (ve věku 4 až 6 měsíců); uvedla, že v České republice vyrostla, vystudovala zde a plyně ovládá český jazyk, přičemž Kazachstán navštívila jen jednou ve věku 7 let. V Kazachstánu od té doby nikdy nebyla, neboť zde již nemá žádné příbuzné, všichni členové její rodiny trvale žijí v České republice. Dále stěžovatelka upřesnila důvody, které dle jejího názoru vedly k zamítnutí její žádosti o pobytové oprávnění v České republice; tyto okolnosti považovala za relevantní jednak z hlediska § 12 písm. b) zákona o azylu, jednak z hlediska § 14 a § 14a zákona o azylu, a proto se žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného správního orgánu. Stěžovatelka je názoru, že krajský soud pochybil, když v době vydání napadeného rozhodnutí nezohlednil skutečnost, že stěžovatelka dosáhla zletilosti. Tato okolnost je přitom dle názoru stěžovatelky významná (viz níže) a soud se měl odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a k této skutečnosti, která vyšla najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, přihlídnout.

[6] Stěžovatelka považuje dosažení své zletilosti za relevantní okolnost jak z hlediska udělení azylu z humanitárních důvodů, tak i z hlediska udělení doplňkové ochrany. Dosažení zletilosti je dle stěžovatelky totiž relevantní ve vztahu k vyhodnocení otázky humánnosti neudělení azylu a otázky, zdali stěžovatelka má do budoucna možnost získat povolení k pobytu a tedy pro posouzení toho, zda vycestování stěžovatelky nemůže představovat rozpor s mezinárodními závazky České republiky z důvodu nepřiměřeného zásahu do práva stěžovatelky na respektování soukromého a rodinného života. Stěžovatelka poukazuje na to, že z judikatury NSS plyne povinnost rozlišovat, zda žadatel po eventuálním vycestování do země původu má možnost získat jiný typ pobytového oprávnění na území ČR, nebo nikoliv. Samotná možnost vycestování z ČR zpravidla nebude představovat nepřiměřený zásah do jeho práva na respektování rodinného nebo soukromého života za situace, kdy po návratu do země původu má možnost požádat o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

[7] Stěžovatelka poukazuje na to, že dosažení zletilosti je aktuálně významnou překážkou pro získání pobytového oprávnění z důvodu sloučení s rodinou, neboť stěžovatelka již není a nebude pro účely žádosti o pobytové oprávnění za účelem společného soužití rodiny na území posuzována jako „*nezletilé dítě cizince s povoleným pobytem na území*“ a získání pobytového oprávnění je tak vysoce nepravděpodobné. Pokud jde o silné rodinné a osobní vazby v České republice, pak ty zůstávají i nadále neměnné. Pro stěžovatelku je návrat do země, s níž jí pojí maximálně jen 6 měsíců jejího života, zcela nepředstavitelný, neboť veškerý svůj rodinný a soukromý život spojuje s Českou republikou, která se pro ni osobně stala jejím druhým domovem. V České republice vyrostla, studovala zde, má zde rodinu, zázemí. Naproti tomu ve své mateřské zemi strávila jen několik měsíců svého života, nemá zde zajištěno žádné zázemí, včetně materiálního.

pokračování

[8] Stěžovatelka s ohledem na změněné okolnosti, kdy dosažení zletilosti významně komplikuje možnost získání pobytového oprávnění a sloučení stěžovatelky s její rodinou, považuje za nutné, aby správní orgán výpověď zopakoval, a v doplňujícím pohovoru se zaměřil na potvrzení či vyvrácení těchto tvrzení, včetně provedení výsledků členů rodiny a za účelem řádného zjištění skutkového stavu doplnil spisový materiál o spis vedený v souvislosti s žádostmi stěžovatelky podanými v minulosti ve věci žádosti o pobytové oprávnění a dále o aktuální informace, pokud jde o otázku možnosti opatření osobních dokumentů neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu žijících dlouhodobě v zahraničí, včetně časového rámce vyřízení takovýchto dokumentů (např. dotazem u zastupitelského úřadu). Jen tak lze dle názoru stěžovatelky s ohledem na změněné okolnosti, které nastaly až v době po vydání rozhodnutí žalovaného správního orgánu, vyhodnotit žádost o udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu a doplňkové ochrany za důvodnou či nedůvodnou. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek, jakož i rozhodnutí žalovaného zrušil.

[9] Žalovaný odkázal ve vyjádření ke kasační stížnosti na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na obsah spisu, z něhož vycházel. Poukazuje na to, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by naplňovala podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 nebo doplňkové ochrany dle §14a zákona o azylu. Uvedl, že to, že stěžovatelka dosáhla zletilosti, není důvodem, aby krajský soud posuzoval otázku humanitárního azylu odlišně, než v předchozím rozsudku a odlišně od rozsudku sp. zn. 5 Azs 295/2017. Dle žalovaného se správní orgán nedopustil při posuzování žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu žádné nezákonnosti; navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[10] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*, 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Stěžovatelka namítá taková zásadní pochybení krajského soudu, která by mohla mít dopad do jejího hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud předesílá, že ve věci stěžovatelky rozhoduje opakovaně. Rozsudkem ze dne 7. 2. 2018, č. j. 5 Azs 295/2017 - 20, Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek krajského soudu ze dne 10. 10. 2017, č. j. 46 Az 19/2016 – 29, z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti.

[14] Předně je třeba uvést, že krajský soud závěry ve zrušujícím rozsudku zdejšího soudu poněkud dezinterpretoval, dospěl-li k tomu, že ve zrušujícím rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil právní názor, v němž by dospěl k nedůvodnosti žaloby a shledal by postup žalovaného souladný se zákonem. Nejvyšší správní soud toliko konstatoval, že nebylo důvodu rušit rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost, neboť rozhodnutí žalovaného přezkoumat lze, neboť je z něj zřejmé, na základě jakých skutkových zjištění žalovaný rozhodl a jak je právně posoudil. Závazný právní názor, kterého se krajský soud nyní (v odst. 15 odůvodnění) dovolává, byl vysloven ve vztahu k přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, nikoli ve vztahu ke správnosti skutkových zjištění a věcnému posouzení. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku uvedl, že rozhodnutí stěžovatele (žalovaného) nebylo zatíženo žádnou vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rovněž podotkl, že krajský soud zcela nesprávně spojuje důvody pro udělení humanitárního azylu s důvody doplňkové ochrany či překážky vycestování; rovněž konstatoval, že vše to, co krajský soud stěžovateli vytýká, přezkoumávané rozhodnutí obsahuje; správností obsahu se však nezabýval.

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se krajský soud ani v novém rozhodnutí dostatečně nevypořádal zejména s otázkou doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu; převzal závěr žalovaného, který si dle soudu obstaral dostatečné informace o zemi původu stěžovatelky, tato se s nimi seznámila, nenavrhl jejich doplnění a nevznesla žádné námitky; krajský soud konstatoval, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí plyne, že správní orgán neshledal její obavy z obtížné integrace v zemi původu, neboť podle zastupitelského úřadu je návrat a zařazení zpět do společnosti většinou bezproblémový. Krajský soud uzavřel, že se žalovaný vypořádal se všemi argumenty stěžovatelky dostatečně.

[16] Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že žalovaný měl dostatek informací o zemi původu stěžovatelky, nemá pochyb ani o tom, že obecně lze považovat návrat do země původu za bezproblémový. Nicméně žalovaný, potažmo krajský soud, nikterak nebrali v potaz konkrétní situaci stěžovatelky. Nelze především souhlasit s žalovaným, potažmo krajským soudem, že stěžovatelka neuvedla žádné relevantní skutečnosti pro možné udělení doplňkové ochrany. Stěžovatelka opakovaně uváděla, že je plně integrovaná v České republice, v zemi svého původu fakticky nikdy nežila, v podstatě od svého narození pobývá s rodiči, kteří mají udělen dlouhodobý pobyt, na území České republiky; v současné době v Kazachstánu už nemá ani žádné příbuzné; neovládá kazašský jazyk, povinnou školní docházku i následné studium absolvovala v České republice.

[17] Aplikace zákona o azylu se nemůže dostat do kolize s mezinárodními závazky České republiky, které vyplývají z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), který garantuje ochranu v situacích skutečně nepřiměřeného zásahu do soukromého či rodinného života cizince. Proto ani při posuzování otázky možného udělení doplňkové ochrany nelze odhlížet od čl. 8 Úmluvy. Nejvyšší správní soud konstatuje, že samotná existence rodinného života automaticky neznamená povinnost udělit doplňkovou ochranu za účelem jeho realizace. Je třeba zkoumat, zda případné vycestování nepředstavuje rozpor s mezinárodními

pokračování

závazky České republiky; zejména, zda se nemůže jednat o natolik dlouhodobý a intenzivní vztah, nejčastěji dlouholeté manželství či dokonce rodinu s dětmi, aby i s ohledem na stupeň integrace jednotlivých členů rodiny, (ne)bylo možno vyloučit pravděpodobnost reálné zpětné integrace v zemi původu cizince.

[18] V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, zdejší soud mimo jiné konstatoval: „*Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.*“ Obdobně v rozsudku ze dne 2. ledna 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 – 47, se uvádí: „*Není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky.*“

[19] Z konstantní judikatury (srov. též např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 15/2011 - 54, ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Azs 7/2011 – 79, ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Azs 11/2011 – 68, ze dne 29. 6. 2011) vyplývá, že soud ve své rozhodovací činnosti rozlišuje, zda je cizinci znemožněn jeho rodinný život existující v České republice (k případnému porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod dochází již samotným vyhoštěním) či zda je cizinci znemožněn jeho rodinný život v zemi jeho původu (extrateritoriální účinek čl. 8 Úmluvy); srov. shrnutí judikatury v rozsudku ze dne 6. 8. 2010, č. j. 2 Azs 24/2010 - 90, bod 29.

[20] S ohledem na skutkový příběh stěžovatelky, o jehož pravdivosti, tak jak jej vylíčila a jak jej vzaly za nesporný i správní orgány a potažmo krajský soud, nevznikly žádné pochyby, bylo na místě zabývat se především případnými extrateritoriálními účinky čl. 8 Úmluvy, tedy tím, do jaké míry je stěžovatelce znemožněn její rodinný, případně soukromý život v zemi původu.

[21] Citovaný článek Úmluvy garantuje ochranu v situacích skutečně nepřiměřeného zásahu do soukromého či rodinného života cizince (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Bensaid proti Spojenému království* ze dne 6. 2. 2001, stížnost č. 44599/98). Za takový nepřiměřený zásah lze dle názoru Nejvyššího správního soudu považovat i nucené vycestování stěžovatelky, a to především s ohledem na dobu jejího pobytu v České republice, charakter jejího rodinného, resp. soukromého života na území České republiky a reálnou (ne) možnost jeho přenesení do domovského státu. Je proto třeba brát v úvahu, do jaké míry byla tehdy nezletilá stěžovatelka schopna vést rodinný, případně soukromý život v zemi původu, pokud její rodiče trvale žijí v České republice, stěžovatelka zde žije fakticky od narození, po skončení povinné školní docházky zde studuje střední školu, v Kazachstánu nemá žádné příbuzné a neovládá tamní jazyk. Jakkoli z judikatury Soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné a mnohdy nestačí ani to, že cizinec v daném státě delší dobu žije a má tam rodinný a/nebo soukromý život (srov. *mutatis mutandis* rozsudek ve věci *Bensaid*), je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že v případě stěžovatelky výše zamýšlený účinek nastal.

[22] Mezinárodní závazek České republiky v podobě čl. 8 Úmluvy zcela jistě nelze chápat jako neomezený všeobecný závazek respektovat volbu stěžovatelky ohledně země jejího pobytu. Při stanovení rozsahu povinností státu je nutno uvážit okolnosti každého konkrétního případu (viz např. rozsudek ze dne 19. 2. 1996 ve věci *Gül proti Švýcarsku*, stížnost č. 23218/94), k čemuž v případě stěžovatelky však nedošlo. Žalovaný, potažmo krajský soud se spokojili s konstatováním, že dle všech dostupných informací obecně začlenění do života v Kazachstánu není problematické, nicméně nikterak se již nezabývaly tím, zda tomu tak reálně je i v případě

nezletilé stěžovatelky; stěžovatelka přitom důvody, pro které není pro ni vycestování do Kazachstánu možné a reálné, opakovaně uváděla. Lze tak uzavřít, že spisový materiál obsahuje dostatek skutkových zjištění, správní orgán však tato neúplně a nedostatečně vyhodnotil. Pokud tedy žalovaný, potažmo krajský soud dospěli k závěru, že případné vycestování stěžovatelky nebude znamenat zásah do jejího života natolik, aby znamenal porušení článku 8 Úmluvy znamenající naplnění hrozby vážné újmy pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, nelze s ním souhlasit.

[23] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného z hlediska práva nemohou obstát, byť k tomuto závěru dospěl z důvodů i částečně jiných, než stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nedůvodnou především shledal Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelky stran prolomení zásady vázanosti skutkovým a právním stavem v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Krajský soud správně vycházel ze skutkového stavu, který zde byl v době rozhodování žalovaného; skutečnost, že stěžovatelka v průběhu soudního řízení dosáhla zletilosti, tak nemohla mít na posouzení věci krajským soudem vliv. Nicméně, jak uvedeno výše, skutkový stav krajský soud, který ustal na převzetí jeho vadného posouzení žalovaným, nesprávně vyhodnotil, a na základě toho dospěl i k nesprávným právním závěrům.

[24] Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Vzhledem k tomu, že vady, které Nejvyšší správní soud napadenému rozsudku krajského soudu a rovněž rozhodnutí žalovaného vytkl, jsou takové povahy, že je není možno odstranit v řízení před krajským soudem, zrušil současně i rozhodnutí žalovaného, kterému věc vrací k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s odst. 4 s. ř. s.].

[25] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, byť měla ve věci úspěch a náležela by jí po právu náhrada nákladů řízení, žádné náklady v řízení nevnaložila, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[26] Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené právní zástupkyni stěžovatelky odměnu za zastupování, a to za 1 úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] ve výši 3100 Kč a dále paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč, celkem 3400 Kč. O odměně za zastupování před krajským soudem bylo rozhodnuto již napadeným rozsudkem krajského soudu (bod 21). Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu